

Vše, co jste chtěli vědět o víně, ale báli jste se zeptat

25 věcí, které vyznavači vína nejvíce touží vědět

Jerry Lockspeiser

Vše, co jste chtěli vědět o víně, ale báli jste se zeptat

ISBN 978-0-9551363-4-4

© Jerry Lockspeiser, 2016

The right of Jerry Lockspeiser to be identified as author of this work has been asserted in accordance with Section 77 of the Copyright, Designs and Patents Act 1988

All rights reserved

This book is sold subject to the condition that it shall not, by the way of trade or otherwise, be lent, resold, hired out, or otherwise circulated without the author's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it was published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent publisher

Obsah

PŘEDMLUVA	6	JAKÁ JE SKUTEČNÁ HODNOTA VÍN Z AKČNÍCH LETÁKŮ?	89
K ČEMU JE TATO KNIHA A JAK JI POUŽÍVAT	9	STOJÍ ZA NĚCO VÍNA PRIVÁTNÍCH ZNAČEK SUPERMARKETŮ?	95
CO JE CABERNET SAUVIGNON?	13	MÁM VĚŘIT MEDAILÍM NA VINNÝCH LAHVÍCH?	101
PROČ SE ŘÍKÁ, ŽE NĚKTERÁ VÍNA MAJÍ „NÁDECH ANGREŠTU“?	19	JAKÉ JE NEJLEPŠÍ VÍNO?	107
CO ZNAMENÁ ROČNÍK NA ETIKETĚ?	25	JE ČERVENÉ VÍNO ZDRAVÉ?	111
JAKÝ JE ROZDÍL MEZI ŠAMPAŇSKÝM A CAVOU?	31	JE PRAVDA, ŽE Z BIO VÍNA NEBOLÍ HLAVA?	119
PROČ FRANCOUZSKÉ CHARDONNAY CHUTNÁ JINAK NEŽ AUSTRALSKÉ CHARDONNAY?	39	KTERÁ VÍNA MAJÍ NEJMÉNĚ KALORIÍ?	125
JAK SE VYRÁBÍ ROSÉ?	45	PROČ BYCH NEMĚL(A) PÍT ČERVENÉ VÍNO K RYBÁM?	129
CO ZNAMENÁ, ŽE MÁ VÍNO PACHUŤ PO KORKU?	49	PROČ VÍNO, KTERÉ JSEM SI PŘIVEZL(A) DOMŮ Z DOVOLENÉ, NECHUTNÁ DOMA TAK DOBŘE?	133
PROČ MAJÍ NĚKTERÁ VÍNA KORKOVÉ ZÁTKY A JINÁ ŠROUBOVACÍ UZÁVĚRY?	55	ZÁLEŽÍ NA TOM, Z JAKÉ SKLENICE VÍNO PIJI?	137
JAK DLOUHO VYDRŽÍ VÍNO V OTEVŘENÉ LAHVI?	63	PROČ SOMMELIEŘI SRKAJÍ A PŘEŽVYKJÍ VÍNO?	143
JE PRAVDA, ŽE VÍNO ZRAJE S ČASEM?	69	PROČ NÁS ČÍŠNÍCI VYBÍZEJÍ, ABYCHOM OCHUTNALI VÍNO PŘED JEHO SERVÍROVÁNÍM?	147
PROČ STOJÍ VÍNO TOLIK PENĚZ?	75	JAKÝ JE NEJLEPŠÍ ZPŮSOB, JAK VYBRAT VÍNO V RESTAURACI?	151
CHUTNAJÍ DRAŽŠÍ VÍNA VŽDY LÉPE?	81	CO DĚLAT DÁL	158
		PODĚKOVÁNÍ	162

Předmluva

Amanda Redman, herečka a milovnice vína

Když jsem byla poprvé požádána, abych napsala předmluvu k této knize, přijala jsem nabídku s nemalými obavami. O víně nevím absolutně nic, i když je v naší domácnosti konzumováno po sudech. Ale šlo o dobrou věc, a tak jsem se do psaní vrhla po hlavě. Koneckonců, jak někdo moudřejší než já poznamenal, tato kniha je mířena přesně na takové ignoranty, jako jsem já. Což byl určitě důvod, proč oslovili právě mě!

Samozřejmě vím, jaké víno mi chutná, a moc dobře vím, jaké naopak ne. Co už nevím je, z jakého důvodu tyto preference mám. Tato úžasná kniha mi v těchto věcech udělala jasno.

Velmi lehkou se čte a člověk nikdy nemá pocit, že by byl někým poučován nebo že by se měl cítit jako výše zmíněný ignorant. Je zcela oproštěna od jakéhosi snobství, které si obvykle se znalci vína spojujeme, a veškerá fakta jsou prezentována zcela srozumitelně. Dokonce i já si zvládnou zapamatovat čtveřici základních věcí, které je třeba brát v potaz při výběru vína: země původu, odrůda, vinařská oblast a značka.

Obzvláště se mi líbí část nazvaná „Jedním douškem“ na konci každé kapitoly, která dané téma shrnuje na pouhých pár řádkách.

Celou knihou se prolíná poselství, že vkus je věc zcela osobní a nikdy bychom se neměli stydět, když si objednáme to, co nám chutná. A zjištění, že na šroubovacích uzávěrech není nic špatného je příjemný bonus.

Mou nejoblíbenější částí v knize je ta, kde jsou rozdíly v produkci šumivých vín vysvětleny pomocí příměrů k obchodům s oděvy.

Šampaňské je Stella McCartney, Cava je Marks & Spencer a Prosecco je trošku jako Top Shop.

Osobně Stellu McCartney vážně obdivuji, ale nakonec stejně většinou nakoupím v Top Shopu...

Amanda Redman, Londýn

K čemu je tato kniha a jak ji používat

do expensive wines always
taste better? IS RED WINE GOOD
FOR HEALTH?
SHOULD I TRUST THE MEDALS
ON WINE BOTTLES? Why do
WHAT IS A CORKED WINE? wine tasters ^{professional} slurp &
chew wine?
What IS THE DIFFERENCE BETWEEN

CHAMPAGNE
why do they
say some
wines have
a hint of
gooseberries?
IS IT
TRUE?

&
CAVA?
IS RED
WINE
GOOD FOR
HEALTH

Připadá vám svět vína matoucí? Nakupujete víno naslepo?

Většina z nás někdy víno pije a částky, které za něj vydáme, jdou do milionů. Ale jen málo z nás opravdu rozumí tomu, co kupujeme, a cílem této knihy je to změnit.

Za těch mnoho let, co se pohybuji v byznysu s vínem, jsem potkal tisíce konzumentů vína s nejrůznějšími životními příběhy od zdravotních sester po instalatéry a od právníků po muzikanty. Mnoho z nich se mi po počátečním ostychu otevřelo a začali se ptát na věci, které je o víně doopravdy zajímaly. Tato kniha má být odpovědí právě na jejich dotazy a já doufám, že zodpoví i ty vaše.

Dozvíte se:

- Jak se vyznat v etiketě a vybírat víno sebevědoměji
- Základní rozdíly mezi různými víny a proč všechna nechutnají stejně
- Vztah mezi cenou, kvalitou a hodnotou vína
- Jak víno pít uvědoměleji a necítit se u jeho konzumace svázaně, dokonce vám i povím, kdy je v pořádku dát si k rybě červené

Dozvíte se, proč jsou vaše oči důležitější než váš jazyk, proč je víno jako ragby, proč většina lidí dává přednost dražšímu vínu před levnějším, proč je těžké se vyznat ve víně od Brada Pitta a Angeliny Jolie, a mnoho dalších věcí.

Tato kniha obsahuje pětadvacet kapitol a každá z nich má mezi dvěma a osmi stránkami. Některé stojí převážně na faktech a poskytují odpověď na otázky o tom, která vína mají nejméně kalorií nebo co znamená, že má víno pachut' po korku. Jiné, jako například ty o přínosu červeného vína pro zdraví nebo o tom, zda záleží, z jaké sklenky víno pijete, jsou spíše věcí názoru.

Každá kapitola je samostatná, a může tak být čtena nezávisle na ostatních. Máte-li palčivou touhu dozvědět se odpověď na konkrétní otázku, určitě můžete přeskačovat. Avšak pořadí kapitol má svůj význam. Úvodní kapitoly o tom, jak se vyznat v jednotlivých lahvích a v tom, co obsahují, slouží jako základ pro ty následující, kde je vysvětleno, jak víno vybírat, kupovat, uchovávat a pít.

Každá z otázek je rozebrána a zodpovězena v čase kratším, než byste potřebovali k vypití malé sklenky. A na konci každé kapitoly vám „Jedním douškem“ nabídne úplný základ v čase, který sotva stačí k polknutí jednoho doušku.

Víno se může zdát složité jako jaderná fyzika a děsivé jako skákání s padákem, ale je zbytečné z něj mít strach. Vždyť je to jen lahev zkvašených hroznů. Vínu lze porozumět. A tato kniha vám s tím snad pomůže.

Co je Cabernet Sauvignon?

Popularita vína celosvětově roste a jen v USA se dá pořídit přes 100 000 druhů vína. Roste počet konzumentů vína v čínských velkoměstech a spotřebitelé ve Spojeném království utratí v supermarketech v kategorii vína více než v kterékoliv jiné kategorii. Víno se přetahuje s pivem a lihovinami o titul nejoblíbenějšího nápoje vůbec.

Ale navzdory všemu tomu humbuku kolem vína má většina z nás jen mlhavou představu o tom, co si vlastně kupujeme.

Jeden z velkých dodavatelů vína v Británii se rozhodl zjistit, co konzumenti vína vědí o zboží, které si kupují. Do výzkumu zahrnul tisíce lidí. Mladé i staré, muže i ženy, zkušené vinaře i naprosté neznalce. Ptal se na význam slov na lahvích, jako například co je Cabernet Sauvignon, Rioja nebo Chenin Blanc.

42 % dotázaných vědělo, že Chenin Blanc je odrůda hroznů, jež se používá k výrobě vína. Když se na to podíváme z jiného úhlu, znamená to, že více než polovina respondentů nevěděla, co se píše na etiketě. Pouze 28 %, tedy něco přes čtvrtinu, správně identifikovalo, že Rioja je oblast. A Cabernet Sauvignon respondenty rozdělil přesně na půl, kdy 50 % z nich vědělo, že se jedná o odrůdu hroznů, a zbytek nikoliv. Celkově bylo položeno třináct otázek a jen 5 % dotázaných odpovědělo alespoň na polovinu z nich správně. To znamená, že celých 95 % lidí se mylilo ve svých odpovědích častěji, než mělo pravdu.

Mnoha lidem připadá kupování vína složité. A není to proto, že by byli hloupí. Význam všech těch slov, se kterými se setkají, je nejasný, řeč vinařů je složitá a chuť vína je jedna velká záhada. A tak není žádným překvapením, že jsou z toho všeho lidé zmatení. Nejspíše bychom si vína kupovali více a s mnohem větší radostí, kdyby jej lidé, kteří jej prodávají, nabízeli srozumitelněji.

Ale ono to bývalo mnohem horší.

Až do začátku devadesátých let minulého století bylo vín z Austrálie, Nového Zélandu nebo Jižní Afriky jako šafránu. Francouzská, italská, španělská a německá vína dominovala trhu. Tyto země na nás chrlily nesrozumitelné názvy, které ani nezněly jako pojmenování pro víno. Sarget de Gruaud Larose? Není to náhodou cizí název pro břichabol? Morellinodi Scansano

Poggioargentiera? To bude určitě nějaká nová nebezpečná bakterie z Itálie... A Spätburgunder Weis-sherbst Spätlese? To přece zní spíše jako nějaké vážné psychické onemocnění, než jako něco, co byste s chutí usrkávali k večeri!

Na druhou stranu je pravda, že tradiční evropští producenti vína jako Francie, Itálie a Španělsko měli v tomto zdánlivě nesmyslném pojmenování určitý řád. Historicky totiž jméno na etiketě označovalo místo, kde se vinice nacházely a z bobulí se tam vyrábělo víno. Château X či Domaine Y ve Francii, jakási Bodega ve Španělsku a nebo Tenuta v Itálii. To vše není nic jiného než označení místa či stavení, odkud víno pochází. A to bylo spojeno s názvem oblasti, aby byla poskytnuta bližší informace o původu, a tím i chuti, kvalitě a renomé daného vína. Château Vieux-Georget z Bordeaux, Bodegas Bagordi z oblasti Rioja nebo Tenuta San Vito z Chianti nám mohou posloužit jako příklady.

Tento způsob označování vína často odhlížel od toho, jaká odrůda hroznů byla k výrobě vína použita nebo jak samotné víno chutná. Někteří výrobci se neobtěžovali se zadními etiketami, poněvadž věřili, že si zákazníka získají prostým uvedením místa původu a regionu. A pak Evropany za jejich chování stihl zasloužený trest.

Ke konci 80. let minulého století se pozvolna začala objevovat vína z Austrálie, Nového Zélandu a Kalifornie. Zpočátku jich bylo poskovnu, ale během pár let doslova zaplavila celý svět.

Tato vína slavila úspěch, protože nám nabídla to, po čem jsme tolik toužili. Zatímco evropská vína byla produkována tak, aby doplňovala specifické pokrmy, a často byla příliš výrazná při samostatné konzumaci, tato nová vína byla lehčí, ovocnější a mnohem přívětivější pro každodenní pití. Místo evropských vín, která často bojovala s nekonzistentní kvalitou, tu najednou byla vína, která vždy chutnala stejně. A všechna slova na etiketách byla srozumitelná. Možná jsme nic moc nevěděli o vínech jako Jacob's Creek nebo o podivně pojmenovaném Wolf Blass, ale alespoň jsme jejich názvy mohli jakžtakž vyslovit.

Naprostým majstrštykem těchto dosud neznámých producentů bylo, že tradiční evropské značení vína postavili na hlavu. Místo aby se soustředili na regiony a místa původu, zdůrazňovali na etiketách značku a odrůdu hroznů. Odrůda hroznů se tak stala jakýmsi světlem na konci tunelu pro ty, kteří se ztratili mezi regály s vínem.

Australské značky jako Jacob's Creek a Peter Lehmann začaly spojovat chuť vína s konkrétními odrůdami, zejména pak Chardonnay v případě bílého vína a Shirazu v případě vína červeného. Novozélandské vinice prosazovaly Sauvignon Blanc, Chilané zase prodávali Cabernet Sauvignon po cisternách a najednou obchody začaly přetékat četnými odrůdami vína.

Tento trend evropští producenti zprvu ignorovali, ale když se vína označovaná podle odrůdy stala skutečným hitem, konečně podlehli. V dnešní době tak i mnozí evropští výrobci používají právě odrůdu hroznů jako hlavní poznávací znak svých vín.

UŽÍVÁNÍ ODRŮDY HROZNŮ JAKO ORIENTAČNÍHO BODU PŘI VÝBĚRU VÍNA

Mezi odrůdy, které jsou na etiketách k vidění nejčastěji, patří za bílá vína Chardonnay a Sauvignon Blanc a za červená Cabernet Sauvignon a Merlot. Tyto čtyři se pěstují po celém světě. Ale to, kde přesně jsou pěstovány, má velký vliv na to, jak ve výsledku chutnají.

Pokud si objednáte sklenku Sauvignonu Blanc a nevíte, odkud přesně pochází, může vás čekat docela velké překvapení. Sauvignon Blanc z Nového Zélandu a Sauvignon Blanc z Francie mají zcela odlišnou chuť. Chuť se ostatně může značně lišit i mezi různými oblastmi stejné země, jako například Sauvignon Blanc ze severu a jihu Francie.

Když hledáte víno, které vám bude chutnat, nejlepší je se napít. Není-li to možné, orientujte se podle klíčových determinantů chuti, mezi něž patří země původu, odrůda hroznů, oblast původu a značka. Čím lépe jste si schopni pamatovat chuť spojenou s těmito determinanty, nebo ještě lépe jejich kombinacemi, tím vyšší šanci máte, že si nakonec vyberete něco, co vám bude chutnat.

NEJČASTĚJŠÍ ODRŮDY HROZNŮ

Bílá vína: Sauvignon Blanc, Chardonnay, Pinot Grigio, Chenin Blanc, Semillon

Červená vína: Merlot, Shiraz, Cabernet Sauvignon, Pinot Noir, Tempranillo, Malbec, Grenache (také známá jako Garnacha)

NEJČASTĚJŠÍ VINAŘSKÉ OBLASTI

Francie: Bordeaux, Burgundy, Cotes du Rhône (údolí řeky Rhône), Sancerre

Španělsko: Rioja

Itálie: Chianti, Soave

Vína z těchto velmi známých evropských oblastí často uvádějí odrůdu hroznů pouze na zadní etiketě, protože ji na tu přední buď umístit nechtějí, nebo nemohou. Vína z Nového světa samozřejmě také pocházejí z konkrétních oblastí, ale zpravidla jsou označována primárně podle odrůdy hroznů a země původu.

Abyste rozpoznali typ vína, který se vám zamlouvá, použijte jednu ze čtyř dříve zmíněných základních charakteristik (země původu, odrůda hroznů, vinařská oblast nebo značka) jako odrazový můstek a postupně se začněte orientovat ve zbylých třech a jejich možných kombinacích. Pokud vám například vyhovuje Sauvignon Blanc, věnujte pozornost zemi, odkud pochází. Pak několikrát vyzkoušejte jiný Sauvignon Blanc ze stejné země a zkuste si všimnout, jestli vám vyhovují konkrétní značky nebo vinařské oblasti. Nebo vyzkoušejte Sauvignon Blanc z několika různých zemí a věnujte pozornost tomu, které země původu se vám zamlouvají více. Nakonec se vám podaří zúžit okruh toho, co vám skutečně chutná, a budete schopni jasněji popsat, co preferujete.

Hlavní je v tomto případě si vše zapamatovat! Kolikrát se vám stalo, že jste si zamilovali víno, ale potom zapoměli, co vlastně bylo zač, a už se vám jej nikdy nepodařilo znovu najít? Když už narazíte na něco, co se vám vážně zamlouvá, určitě si vyfotíte etiketu.

JEDNÍM DOUŠKEM

Cabernet Sauvignon je jednou ze světově nejvýznamnějších odrůd, jelikož se používá k výrobě vína v mnoha zemích. Odrůdy hroznů jsou na etiketách uváděny, aby nám přiblížily typ a chuť vína. Odrůda je jedním ze čtyř hlavních indikátorů toho, jak víno asi bude chutnat společně se jménem vinařské oblasti, zemí původu a značkou vína. Z těchto čtyř znaků jsou nejvýznamnější země původu a odrůda hroznů, jelikož jejich kombinace podmiňuje výslednou chuť vína.

Proč se říká,
že některá vína
mají „nádech
angreštu“?

Většina z nás vůbec netuší, jak bude víno chutnat, než si jej poprvé koupíme. Výrobci a prodejci vína používají popisy chutí, o nichž si myslí, že nám napoví, jaké víno nakonec bude. Ale to je těžké udělat opravdu dobře. A když se to opravdu dobře neudělá, zní to pak zákazníkům jako klingonština.

V červnu 2013 vysoce cenění londýnští obchodníci s vínem Berry Bros & Rudd oznámili, že budou dovážet do Velké Británie zcela výjimečné rosé. Pocházelo z Château Miraval v provensálské oblasti v jižní Francii, z vinice patřící Bradu Pittovi a Angelině Jolie.

Toto víno bylo vyrobeno pod odborným dozorem vyhlášeného výrobce vína Marca Perrina z bio hroznů. Brad a Angelina měli na vzniku vína svůj podíl, a proto také umístili svá jména na zadní etiketu.

A jak tedy víno chutnalo?

Takto jej popsali Berry Bros:

„Transparentní lahev ve stylu společnosti Ruinart umožňuje prchavým a téměř lumineskujícím barvám dát vyniknout náznaku něžné růžové. Na směsi se rovným dílem podílí Cinsault, Grenache, Syrah a Rolle (neboli Vermentino) a slupky Syrahu jsou částečně macerovány metodou saignée.

Aroma lesní zeminy a jahodníku s bylinným nádechem se působivě rozvinou na patře se svou konejšivou jemností. Tvrdé, citrusové tóny podtrhují typické tělo lesního ovoce, to vše s dlouhou koncovkou. Ideálně doplní plody moře nebo salát Nicoise.

Berry Bros jsou významní staromilští obchodníci s vínem a bezpochyby mají mezi zákazníky nejednoho znalce, ale tento druh popisu je absolutně nesrozumitelný pro 99 % konzumentů vína. Bohužel však Berry Bros nejsou ani omylem jediní, kteří to takto zvorali.